

AARDRIJKSKUNDIG
WOORDENBOEK

DER
NEDERLANDEN,

BIJEGEBRAGT

DOOR

A. J. van der Aa,

onder medewerking van eenige Vaderlandsche Geleerden.

TWEEDE DEEL.

IB.

Te Gorinchem, bij
JACOBUS NOORDUYN

1840.

BRUCHEM, oudtijds **BROECHEM** en ook wel **BRUCKUM** of **BRUCSEM** geheeten, d. in den *Bommelerwaard*, prov. *Gelderland*; *Benedendistrikt* van *Gelderland*, arr. en $5\frac{1}{2}$ u. Z. W. van *Tiel*; kant. en $\frac{3}{2}$ u. Z. van *Zalt-Bommel*, gem. en $\frac{1}{2}$ u. N. O. van *Kerkwijk*.

Het bevat 65 h. en telt ruim 400 inw., die meest hun bestaan vinden in landbouw en veeteelt.

De Herv., die hier ruim 380 in getal zijn, behooren tot de gem. *Bruchem-Kerkwijk-en-Delwijnen*, welke hier eene kerk heeft.

De R. K., die hier ongeveer 40 in getal zijn, behooren tot de par. van *Zalt-Bommel*.

Men heeft er eene school, die gemiddeld door een getal van 60 leerlingen bezocht wordt.

BRUCHEM is eene heerl. die even als *Kerkwijk*, eene oude bezitting was van het geslacht van **DE COCK**, van welk geslacht een tak den naam van **BRUCHEM** aangenomen heeft. **GERRIT DE COCK** ontving **BRUCHEM** bij broederdeeling, na den dood van zijnen vader, Heer **HENDRIK**, en wordt op de jaren 1294 en 1320 gemeld. **THEODORA DE COCK** trouwde omtrent het jaar 1410 met **JOHAN VAN BRUCHEM**, Heer van *Oost-Mulle*, waardoor de heerl. **BRUCHEM** en *Kerkwijk* aan dat geslacht en naderhand aan dat van **HAMALE** overgingen. Thans wordt **BRUCHEM** in eigendom bezeten door den Heer Mr. **JEAN PHILIPPE DUQUESNE**, wonende op den huize den *Brink*, bij *Arnhem*. Volgens eene aloude overlevering zouden de voormalige eigenaren der heerl. hier een kasteel gehad hebben, dat moet gestaan hebben op een stuk grounds, de *Singel* genaamd, en nog aan den tegenwoordigen Heer toebehoorende, zooals uit de ligging van dien eigendom, alsmede uit de gracht en singels, die er op gevonden worden, nog kennelijk te zien is.

Het wapen van **BRUCHEM** bestaat in een horisontaal gedeeld schild, beladen met een, eveneens horisontaal gedeeld, rad. Het bovenste gedeelte van het schild van zilver; de velg van het bovenste gedeelte des rads van azuur, de spaken van keel, boven het rad drie blokjes van keel. Het onderste gedeelte van het schild van keel, de velg van het onderste gedeelte des rads van zilver, de spaken van keel. De geheele naaf van het rad van goud, omgeven in het bovenste gedeelte door eenen rand van azuur, in het onderste door eenen rand van zilver; onder het rad drie blokjes van zilver. Het schild gedekt met eene kroon van azuur met gouden paarden en randen.

BRUCHEM (POLDER-VAN-), pold. in den *Bommelerwaard*, prov. *Gelderland*, *Benedendistrikt* van *Gelderland*, arr. *Tiel*, kant. *Zalt-Bommel*, gem. *Kerkwijk*; palende N. aan den polder *Zalt-Bommel*; O. aan de polders van *Driel* en *Rossum Z.* aan den polder van *Kerkwijk*, W. aan den polder van *Delwijnen*.

Deze pold. beslaat eene oppervlakte van 488 bund., telt 65 h., waaronder 25 boerderijen, en wordt, gezamenlijk met de Polders van *Kerkwijk* en *Delwijnen*, door twee molens van het overtollige water op de *Maas* ontlast.

BRUCHEM-KERKWIJK-EN-DELWIJNEN, kerk. gem., prov. *Gelderland*, klass. en ring van *Bommel*, met ruim 790 zielen en twee kerken, ééne te *Bruchem* en eene te *Kerkwijk*, die door eenen Predikant bediend worden. De eerste die hier het leeraarambt heeft waargenomen, is geweest **JOHANNES VERSCHUIL**, die in het jaar 1615 beroepen werd, en in het jaar 1615 emeritus is geworden. Het beroep geschiedt door den kerkeraad, maar deze moet daarvan kennis geven aan de Heeren der heerlijkheden *Bruchem*, *Kerkwijk* en *Delwijnen*.

AARDRIJKSKUNDIG
W O O R D E N B O E K

DER

N E D E R L A N D E N ,

BIJEENGEBRAGT

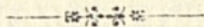
DOOR

A. J. van der Aa,

ONDER MEDEWERKING VAN EENIGE VADERLANDSCHE
GELEERDEN.

DERTIENDE DEEL.

A A N H A N G S E L.

TE GORINCHEM, BIJ
J. NOORDUYN EN ZOON.

1854.

door de Eendragt van het eil. Tholen gescheiden. Het was vroeger eene pold., welke reeds voor 1535 bekend en aan den Deurloopolder gehecht was, loopende alstoen de Eendragt oostwaarts daarvan.

BROODZUSTEREN (HET HUIS-DER-), voorm. kloost. te Zierikzee, dus genoemd, omdat de bewoneressen haar brood door bedelen verkregen of door haren handenarbeid verdienen moesten. — Het is te niet gegaan in het jaar 1575.

BROUAAAN (DE BERG-VAN-), hofst. in *Staats-Vlaanderen*, prov. *Zeeland*, arr. en $3\frac{1}{2}$ u. Z. van *Middelburg*, kant. en $\frac{1}{2}$ u. N. O. van *Oostburg*, gem. *Schoondijke*, ten W. aan den Oozemans-weg en ten N. van den straatweg. — Deze hofstede is op een vliedberg gebouwd, van welke haar naam afkomt en wordt thans in eigendom bezeten door Jhr. JEAN BAPTISTE DE VALKENAERE ROELS, te Brugge.

BROUCK (AAN-HET-), geh. in het *Land-van-Overmaas*, heerl. *Valkenburg*, prov. *Limburg*, distr., arr. en $1\frac{1}{2}$ u. N. ten O. van *Maastricht*, kant. en $\frac{1}{2}$ u. N. O. van *Meerssen*, gem. en 10 min. O. van *Geulle*, met 11 h. en 50 inw.

BROUCKHOVEN of **BRUEKHOVEN**, geh. in het *Land-van-Overmaas*, heerl. *Valkenburg*, prov. *Limburg*, distr., arr. en $1\frac{1}{2}$ u. N. ten O. van *Maastricht*, kant. en $\frac{1}{2}$ u. N. O. van *Meerssen*, gem. en 10 min. O. ten N. van *Geulle*; met 5 h. en 20 inw.

BROUWERSEILAND (HET) of **KOMPAL**, eil. in *Oost-Indië*, ten O. van het eil. *Borneo*. Het is door riffen omgeven.

BROUWERSEILANDEN, eilandengroep in *Oost-Indië*, ten O. van het eil. *Sumatra*, waarvan zij door de Vrouwenstraat gescheiden zijn. De voornaamste zijn *Bangkalis* of *Bangkalis*, *Poeseratoes* of *Papaserat*, *Padang*, *Pantjoor* en *Rantaw*.

* **BROUWERSHAVEN**, kant., telt 1251 h., bewoond door 1586 huisgez., uitmakende eene bevolking van 8000 inw., welke meest hun bestaan vinden in den landbouw.

* **BROUWERSHAVEN**, gem., beslaat, volgens het kadaster, eene oppervlakte van 213 bund. 38 v. r. 22 v. ell., waaronder 212 bund. 24 v. r. 75 v. ell. belastbaar land; telt 221 h., bewoond wordende door 314 huisgez., uitmakende eene bevolking van 1440 inw. — Bl. 782. Onder de vermaarde inboorlingen van **BROUWERSHAVEN** verdient melding de Godgeleerde **ADRIAAN CORNELISZ.**, † in 1556, als Kanunnik van St. Pieter en Hoogleraar te Leuven. — Reg. 15, van *onderen*, staat: De regter helft, lees: De linker helft, Reg. 12, van *onderen*, staat: De linker helft, lees: De regter helft,

* **BROUWERSHAVENSCHÉ-GAT**. Het water rijst daarin 2,50 ell. **BROUWERSTRAAT (DE)**, zeeëngte in *Oost-Indië*, ten O. van het eil. *Sumatra*, welke de Brouwers-eilanden van *Sumatra* scheidt.

* **BROUWMEER** wordt in eigendom bezeten door de kinderen van wijlen Jonkheer Mr. Hugo Bowier en is tegenwoordig onbewoond.

* **BRUCHEM** is een klein d., met een gering aantal huizen, die zeer aangenaam bij de kerk verspreid liggen. Deze kerk is een klein oud kruisgebouw, met een kloktorentje. — In het jaar 1842 is in de kom van dit dorp, tegenover de kerk, eene aanzienlijke heerenhuizing gebouwd, genaamd *Groenhoven*, met den tuin eene oppervlakte beslaande van 92 v. r. 60 v. ell., en toebehoorende aan den Heer **HENDRIK BROUWENS**, Burgemeester van *Kerkwijk*. — Het wapen van **BRUCHEM** is een doorsneden veld van zilver en keel, hebbende in het midden een rad, vergezeld van zes turven, drie onder en drie boven het rad, alles van de eene kleur in de andere, behalve de naaf, die van goud is.